

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**De Vita Et Honestate Canonicoꝝ, Et Alioꝝ
Ecclesiasticoꝝ Specvlvm**

Langhe-Cruys, Johan

Duaci, 1587

Honestatem in motu corporis seruandam. cap.v.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63733](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63733)

Ipsius Synodo sua dioeclesiana statuisse legitur: Cum nihil sit, quod alios magis ad pietatem & Dei cultum assidue instruat, quam vita, & exemplum eorum, qui se diuino cultui dedicarunt; præcipimus omnibus Prælati, presbyteris, & quibuscumque clericis nobis subditis, vt vitam & mores suos in habitu, gestu ac sermone ita componant, vt eorum actiones cunctis adferant venerationem. Proinde ab omni leuitate, vanitate, & spurcicia sermonis abstinere. Non vtantur vestibus partitis, non caligis scissis, aut follatis; sed omnibus vestibus oblogis, honesti coloris, vulgari, & simplici modo confectis, ita, vt omni tempore, & loco cunctis innotescat eorum status.

a cap. x. de vita & honest. m. nistr. ecd.

Quæ autem supra diuersis in locis à Pio V. pro cleri reformatione statuta fuisse commemorauimus, vel deinceps à nobis narrabuntur, eadem fere omnia ex eiusdem Pij bulla desumpta R. mus noster ecclesie nostræ Canonici, & clericis ad obseruandum proposuit. Ad quorum obseruationem, vt ipsi etiam nunc se obligationes intelligat, meminerint ab eodem postea in Synodo sua dioeclesiana Ipresensi hoc promanasse statutum: De Canonici tam cathedralibus, quam collegiatis, & eorum officio multa præclare à Concilio Tridentino, pro inducenda reformatione, decreta sunt; quæ etiam nos in visitatione ecclesiarum huiusmodi, ex parte (prout tempus, & locus patiebatur) in executionem misimus. Atque nunc quæcumque per nos tam de vita, & morum probitate, quam de officio diuino in visitationibus nostris ordinata, & publicata fuerunt, eadē in hac Synodo tanquam de verbo ad verbum repetita habemus; atque ab omnibus, quorum respectiue interest, obseruari, præsentis statuto mandamus.

Quæcumque de Canonici eorum officio à concilio Trident. decreta sunt, mandantur in Synodo Ipresensi ab eis de obseruari.

Honestatem in motu corporis seruandam esse.

C A P. V.

CLERICVS professionem & honestatem suam non modò habitu, & vestitu; verumetiam incessu probare, & declarare debet; vt grauitate incinetis mentis maturitatem ostendat. Incompositio enim corporis, vt D. Augustinus ait, inæqualitatem

L iij   indicat

indicat mentis. Vnde Historiographus ille, cuius mutabilitatem describeret, cuius conscientia curis, mentem vastabat, inter cetera hoc etiam notauit, indicauit, dicens: Incessus eius modo citus, modo tardus^a. Et vt D. Ambrosius docet^b, in ipso motu, incesso, tenenda verecundia, & honestas est. Hinc hominibus enim mētis in corporis statu cernitur. Hinc hominibus nostri absconditus, aut leuior, aut iactantior, aut timidior, aut stupidior; vel contrā grauior, & constantior & purior & maturior assimatur. Itaq; vox quaedam animi corporis motus. Ad cuius declarationem, & declarationem adducit D. Ambrosius duorum clericorum exempla memoratu digna, inquit: Meminisse quendam amicum, cum sedulus se videretur committere officii, hoc solo tamen in clerum à me notatum, quod gestus eius plurimum dedeceret. Alio quoque cum in clero reperissem, iussisse me, ne praerent mihi, quia velut quodam insolētis incessu bere oculos feriret meos. Idque dixi, cum recedente post offensam muneri, hoc solum excepi, nec sententia. Vterque enim ab ecclesia recessit, vterque incessu prodebat, talis peridia animi demonstrat. Namque alter Arrianae infestationis tempore fides seruauit; alter pecuniae studio, ne iudicium subiret, vterque dotem se nostrum negauit. Lucebat in illorum motu imago leuitatis, species quaedam scurrarum percontationum. Sunt etiam qui sensim ambulando, imitantur stricos gestus, & quasi quaedam fercula pompae statuatarum motus nutationum, vt quotiescumque gressum transferunt, modulos quosdam seruare videantur. Cursim ambulare honestum arbitror, nisi cum alicuius periculi, vel iusta necessitas. Namque festinantes anhelos videmus torquere crebris si causa desit festinationis necessaria, nauis est stae offensionis. Sed non de his dico, quibus rara per ratio ex causa nascitur, sed quibus iugis & constantem naturam vertitur; nec in illis ego tanquam simulacra effigies probo, nec in istis tanquam excursorum motus. Est etiam gressus probabilis, in quo sit species ambulationis, grauitatisque pondus, tranquillitatis vestigia.

^a e. clericus. §. scui ergo. dist. 41.

^b lib. 1. offic. cap. 18.

Habitus mētis in corporis statu cernitur.

Motus corporis est quaedam vox animi.

^c d. lib. 1. c. 18.

Qualis debeat esse incessus seu gressus.

ita tamen, si studium desit, atque affectatio, sed motus sit purus ac simplex. Nihil enim fucatum placet: motum natura informet. Si quid sane in natura virij est, industria emendet: vt ars desit, non desit correctio.

Verum quia propter calceos, eorumve ornatum incessum faciunt, quo animi sui superbiam declarent, & Deum grauius offendant, hinc in concilio Carthaginensi quarto sancitum fuit^a; vt clericus professionem, & in habitu, & in incessu probet; & ideo nec vestibus, nec calcamentis decorem quarat^b. D. vero Ioannes Chrysostomus vehementer in abusum calcamentorum inueniens: Etsi, inquit, parua haec peccata videantur, ac ideo negligantur, maiorum tamen delictorum causas nobis praebent. Sed quod minus peccatum inueniri poterit, inquires, quam ornatos, & quasi resplendentes habere calceos, ac pedibus ita inhaerentes, vt nulla inde ruga conficiatur? quod nec peccati quidem appellatione notandum est. Vultis igitur vt largas orationi habenas mittamus, ac dedecus huius rei ob oculos ponamus? Sed nolite, oro, irasci: imò verò etiãsi irascimini, parua mihi cura est: nò enim ipse, sed vos huius leuitatis causa estis, qui cum nec peccata quidem ista putetis, ad reprehendendum acrius tale iniuriae genus impellit. Audiat Paulum, quanta haec cum acrimonia reprehendat, & auctoritate ipsius turpitudinem rei cognoscite. Quid igitur hac de re Paulus scribit^d? Non in plicationibus, inquit, auri, aut margaritarum, nec vestimèto pretioso. Quam igitur veniam habere poteris, cum neque vxori, iubente Paulo, pretiosae vestes permittantur, tu calceos luxuriosissimi me polias, ac ita construas, vt nimium attentus ad ridiculosa dedecora esse videaris. Virtutis quoque penitus expers, qui studium suum ad haec contulit vniuersum. Tu ad terrena, quasi porcus, diaboli artibus persuasus deuolueris. Haec enim omnia ille exco-gitauit, vt tu beatitudine priuatus ad haec miserrima detrueraris. Ita Deus, qui caelum tibi offert, à diabolo superatur. Imò verò nec ista offert diabolus. Opera enim haec etiam Dei sunt; sed molliem, luxum, atque maleficas artes, quibus oppressi adolescètes, aspicere terram coguntur. Qui caelorum philosophiae studere iussi sunt,

L v   magis

a cap. 49.

b c. sm. dist. 41.
Chrysostomi in
calceorum abu-
sum inuectio.
c Hom. 50. in
Matth.

d 1. Timoth. 2.

Vxori non sunt
permittende
vestes pretiosae.

*Curiosa pro-
pter calceos de-
ambulatio.*

*Calceorum usus
quis sit.*

magis calceis suis gloriantur, quam si nouas res inauditas gessissent; digitis enim pedum subleuatis ambulat in plateis nimio plerumque inde confecti, in ceno, in hyeme, aut puluere in aestate stimenta, & calcei sui maculentur. Quid facis tu? Animam hac luxuria in canum coniecisti, eam tu ra negligis detineri, & calceamentorum tanto magis augeris? Discas usum ipsorum, & tãti ea facere potes. Adiuuenta enim certè sunt, vt lutum, & omnes sordes audaciter conculcemus. Quodsi tu ab huiusmodi labe munda cupis calceamenta seruare, certè debeas atque capiti connecte. Ridetis hoc audientes, multum lachrymandum potius videtur, cum studia in vestra, & vesaniam considero, cumque intelligam, magis vos malle luto, quam calceos deturpare.

Conuiuia clericorum qualia esse debeant. C. A. 1.

QUIA honestas tam dictis quam factis inter à clericis in conuiuio ipsorum violata qualia ea esse debeant, diuersis Pontificum conciliorum constitutionibus ostendemus. In primo D. Gregorius Natali Episcopo scribens: Conuiuia ritatis fiunt, rectè vestra fraternitas in suis episcopis dat. Sed tamen sciendum est, quia tunc ex charitate raciter prodeunt, cum in eis nulla absentium vitia detur, nullus ex irrisione reprehenditur; nec in conuiuio secularium negotiorum fabulæ, sed verborum lectionis audiuntur; cum non plus, quam necessitate vitur corpori, sed sola eius infirmitas rescitur, usus exercendæ virtutis habeatur. Hac itaque vestris conuiuio agitis, abstinentiæ, fateor, magister. Et Martinus Papa^b: Non oportet clericos ante sacram diem tertiam inire conuiuia, nec aliquando comedere panem, & post gratiam auctori Deo referre. Pro reuerentia vestra & sacerdotum id vniuersa constituit Synodus Trinitaria quarta^c; vt (quia solent crebro mensis orationibus interponi) in omni sacerdotali conuiuio diuina scripturarum lectio immisceatur. Per hoc enim &

a epist. 37. lib. 2. c. c. conuiuia. dist. 44.

Qua charitas conuiuia censeantur.

b c. fin. d. dist. 44.

c cap. 7. c. c. pro reuerentia. dist. 44.

Clerici cibum sumpturi illi benedicere, eoque sumpto gratias Deo agere debent.

Sacerdoti ali conuiuio sacra immiscenda est lectio.